

Financiranje razvoja poljoprivrednog poduzetništva u Vukovarskoj-srijemskoj županiji

Pleš, Josip

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:025411>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-09**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Josip Pleš

Sveučilišni prijediplomski stručni studij Poljoprivreda

Modul Agrarno poduzetništvo

**Financiranje razvoja poljoprivrednog poduzetništva u Vukovarsko-
srijemskoj županiji**

Završni rad

Osijek, 2024.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Josip Pleš

Sveučilišni prijediplomski stručni studij Poljoprivreda

Modul Agrarno poduzetništvo

**Financiranje razvoja poljoprivrednog poduzetništva u Vukovarsko-
srijemskoj županiji**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. Izv. prof. dr. sc. Snježana Tolić - mentor
2. Prof. dr. sc. Jadranka Deže, član
3. Dr. sc. Olgica Klepač, član

Osijek, 2024.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Sveučilišni prijediplomski stručni studij Poljoprivreda, modul Agrarno poduzetništvo

Završni rad

Josip Pleš

Financiranje razvoja poljoprivrednog poduzetništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Sažetak: U ovom radu je istraženo i opisano stanje poljoprivrede i poljoprivrednih gospodarstava, poduzetničko okruženje i programi koji se provode u cilju unaprjeđenja poljoprivrede i poduzetništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Iz navedenih opisa je vidljivo da Vukovarsko-srijemska županija čini velike napore za ostvarivanje svojih razvojnih ciljeva, kako u poljoprivredi tako i u cijelom gospodarstvu, uključujući socijalni i ekološki aspekt razvoja. Glavni problem razvoja poljoprivrede su mala i pretežito ratarska poljoprivredna gospodarstva koja ne mogu ostvariti stabilnu egzistenciju iz poljoprivredne djelatnosti u velikoj većini gospodarstava jer njih čak 75 % u svojoj proizvodnji obrađuje manje od 10 ha zemlje. Putevi daljnjeg razvoja su u diversifikaciji i korištenju potpora koje se nude iz županijskih, nacionalnih i europskih razvojnih programa.

Glavne riječi: poljoprivreda, Vukovarsko-srijemska županija, financiranje poljoprivrede, poduzetništvo

22 stranice, 5 slika, 6 tablice, 18 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
University undergraduate professional study Agriculture, module Agrarian Entrepreneurship
Josip Pleš

Final work

Financing the development of agricultural entrepreneurship in the Vukovar-Srijem County

Summary: In this paper, the state of agriculture and agricultural holdings, the entrepreneurial environment and the programs implemented with the aim of improving agriculture and entrepreneurship in the Vukovar-Srijem County were investigated and described. From the above descriptions, it is evident that the Vukovar-Srijem County is making great efforts to achieve its development goals, both in agriculture and in the entire economy, including the social and ecological aspects of development. The main problem of agricultural development is small and predominantly arable farms that cannot achieve a stable existence from agricultural activity in the vast majority of farms, because as many as 75% of them cultivate less than 10 ha of land in their production. The ways of further development are in diversification and the use of grants offered from county, national and European development programs.

Keywords: agriculture, Vukovar-Srijem County, financing of agriculture, entrepreneurship

22 pages, 5 pictures, 6 tables, 18 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	MATERIJAL I METODE	2
3.	REZULTATI I RASPRAVA	3
	3.1. Opći podaci o Vukovarsko-srijemskoj županiji	3
	3.2. Poljoprivreda kao resurs i gospodarska grana	4
	3.3. Poduzetničko okruženje Vukovarsko-srijemske županije	8
	3.4. Programi financiranja razvoja poljoprivrede i poduzetništva	13
	3.4.1. Potpore poljoprivrednicima u okviru ZPP EU	13
	3.4.2. Programi razvoja poljoprivrede Vukovarsko-srijemske županije	17
4.	ZAKLJUČAK	20
5.	POPIS LITERATURE	21

1. UVOD

Poljoprivreda je strateška gospodarska grana u ekonomiji svake zemlje jer osigurava hranu za ljude i životinje što predstavlja njezinu nezamjenjivu funkciju, ali zadovoljava i niz drugih zamijenjivih funkcija kao što su: isporuka sirovina za potrebe industrije, tržište brojnih industrijskih proizvoda koji se troše u poljoprivredi, doprinos stvaranju društvenog proizvoda, zapošljavanje stanovništva u poljoprivredi, stvaranje dodatnih poslova na poljoprivrednim gospodarstvima u cilju egzistencije ruralnog stanovništva (Petrač, 2002.).

U uvjetima globalizacije, nacionalne poljoprivrede, posebno slabije razvijenih zemalja, sve teže ispunjavaju svoju osnovnu funkciju prehrane stanovništva, što se očituje u niskoj nacionalnoj samodostatnosti za poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima i sve većoj ovisnosti o proizvodima iz uvoza. Tako je i u Hrvatskoj gdje se bilježi kontinuirani pad poljoprivredne proizvodnje i sve manji doprinos stvaranju ukupnog društvenog proizvoda unatoč bogatstvu prirodnih resursa za razvoj poljoprivrede.

Pad poljoprivredne proizvodnje za posljedicu ima slabije ispunjavanje ostalih funkcija poljoprivrede. U Hrvatskoj, prema podacima Godišnjeg izvješća (2024.) poljoprivreda je 2023. godine ostvarila 3,0 milijarde eura vrijednost proizvodnje, što je smanjenje za 7,4 % u odnosu na 2022. godinu. Bruto dodana vrijednost poljoprivrede u BDP-u Hrvatske kreće se oko niskih 2%, raste uvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, a smanjuje se izvoz kao i pokrivenost uvoza izvozom. U 2023. godini ostvaren je vanjsko-trgovinski deficit u poljoprivredi od 2,0 milijardi eura, dok je pokrivenost uvoza izvozom pala na 66 %, odnosno za 8 % u odnosu na 2021. godinu (Godišnje izvješće, 2024.).

Kao glavni problemi hrvatske poljoprivrede ističe se loša agrarna struktura, neuređeni posjedi u mozaičnom krajobrazu, niski udio površina pod navodnjavanjem, loša demografska slika ruralne populacije, niskointenzivni oblici proizvodnje sa slabim intenzitetom ulaganja i moderniziranja, i drugo.

Cilj ovog rada je istražiti glavne politike usmjerene na razvoj poljoprivrede u Vukovarsko-srijemskoj županiji, kao što su Zajednička poljoprivredna politika Europske unije i županijski programi razvoja poljoprivrede i poduzetništva, analizirati njihove provedbene instrumente te opisati savjetodavno i poduzetničko okruženje za implementaciju investicijskih projekata u poljoprivredi i razvoj poljoprivrednog poduzetništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

2. MATERIJAL I METODE

U radu je korištena literatura koja je bila dostupna putem Interneta. U potrazi za potrebnim informacijama korištene su znanstvene i stručne publikacije, različiti izvještajni dokumenti poput izvješća i godišnjaka, te internetne stranice istraživanih organizacija. U cilje analize programa potpora poljoprivrednicima korištene su prezentacije Ministarstva poljoprivrede dostupne na Internetu.

U radu je opisano stanje poljoprivrednih gospodarstava u Vukovarsko-srijemskoj županiji što je potkrijepljeno tabličnim prikazima osnovnih statističkih podataka. Opisano je i stanje poljoprivredno poduzetničke infrastrukture uz slikovne prikaze nekih objekata namijenjenih snaženju poduzetništva. U posljednjem dijelu analizirane su potpore kojima se financiraju poljoprivredni projekti i projekti razvoja sela uz tablične i slikovne prikaze gdje je za to bila potreba.

3. REZULTATI I RASPPRAVA

3.1. Opći podaci o Vukovarsko-srijemskoj županiji

Vukovarsko-srijemska županija (VSŽ) najistočnija je hrvatska županija koja na istoku graniči sa Srbijom, a na jugu s Bosnom i Hercegovinom. Županija ima 266,2 km državne granice Republike Hrvatske, od čega je 148,2 km riječne granice uz Dunav i Savu te 118 km kopnene granice prema Srbiji. Velika državna granica predstavlja izazov ne samo zbog ilegalnih ulaza ljudi, već s aspekta poljoprivrede to je opasnost za širenje biljnih i životinjskih bolesti koje dolaze izvana robnim prometom poljoprivrednih i ostalih proizvoda. Županija se prostire se na površini od 2.448 km², a prema Popisu stanovništva iz 2021. godine u njoj živi 143.113 stanovnika. Županija na svom području broji 31 jedinicu lokalne samouprave (JLS), 5 gradova i 26 općina sa sjedištem u Vukovaru. Stanovništvo živi u gradovima (Vukovar, Vinkovci, Županja, Ilok i Otok) i općinama (Andrijaševci, Babina Greda, Bogdanovci, Borovo, Bošnjaci, Cerna, Drenovci, Gradište, Gunja, Ivankovo, Jarmina, Lovas, Markušica, Negoslavci, Nijemci, Nuštar, Privlaka, Stari Jankovci, Stari Mikanovci, Štitar, Tompojevci, Tordinci, Tovarnik, Trpinja, Vođinci i Vrbanja) s 84 pripadajuća naselja (VSŽ, 2024.).

Županija je dio Panonske nizine. U središnjem dijelu županije uzdiže se uzvišenje diluvijalnog prapora. Dio prostora je melioriran i pripravan za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, u njemu prevladava plodna crnica. Prostor županije je isprepleten hidrografskom mrežom rijeka Dunava i Vuke na sjeveroistočnom dijelu, a na južnom protječe rijeka Sava s pritokom Bosut u koji utječu rječice Biđ, Spačva i Studva. Najveći dio poljoprivrednih površina je u rasponu od 78m (Spačva) do 204m (Čukala) m nadmorske visine, što Županiju čini izrazito nizinskim ravničarskim krajem. Klima je umjereno kontinentalna sa hladnim zimama i toplim ljetima. Srednja godišnja temperatura je 11,2 oC. Srednji najtopliji maksimum je 29,9 oC, a srednji minimum -12,2 oC. Prosječna godišnja količina oborina je 660 mm. Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućava kvalitetnu poljoprivrednu proizvodnju. Glavni proizvodi su: pšenica, kukuruz, suncokret, soja, uljana i šećerna repa i povrće. U stočarskoj proizvodnji najzastupljenije je svinjogojstvo i govedarstvo (VSŽ, 2024a).

Osim poljoprivrede, VSŽ obiluje nadaleko poznatim šumama slavonskog hrasta lužnjaka Spačvanskog bazena koji se prostire na 69.398 ha, odnosno 28,4 % ukupne površine Županije. Od prirodnih resursa Županija još obiluje kvalitetnom glinom, šljunkom i

pijeskom što je omogućilo razvoj industrije građevinskog materijala. Veliki prirodni resursi leže u eksploatacijskim poljima nafte i plina koji se nalaze u istočnom dijelu Županije, u Gradu Otoku, te Općinama Nijemci, Stari Jankovci i Tovarnik. Razvoju županije pogoduju važni prometni pravci - europski koridori i riječni pravci Dunav i Sava te razvijen cestovni, željeznički i riječni promet što omogućava Županiji razvoj transporta i logistike. Važno je istaknuti autocestu Zagreb - Lipovac, plovnost Dunava tijekom cijele godine te riječnu luku Vukovar (VSŽ, 2024a).

3.2. Poljoprivreda kao resurs i gospodarska grana

U Republici Hrvatskoj u strukturi poljoprivrednih gospodarstava prema veličini korištenog poljoprivrednog zemljišta prevladavaju mala poljoprivredna gospodarstva. Prosječno poljoprivredno gospodarstvo obrađuje 7 ha poljoprivrednog zemljišta. Struktura poljoprivrednih gospodarstava po veličinskim razredima korištenog zemljišta pokazuje kako čak (76,5%) poljoprivrednih gospodarstava koristi do 5 ha poljoprivrednog zemljišta (Godišnje izvješće, 2024.)

Grupiranjem i analizom podataka iz Tablice 1 dolazi se do spoznaje da se najviše poljoprivrednih gospodarstava (PG) nalazi u manjim veličinskim razredima, pa tako, u Republici Hrvatskoj ima 145.783 gospodarstva do 10 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta, odnosno 88,5 % od ukupnog broja PG-a. Ta su gospodarstva koristila 332.184 ha zemlje, odnosno 28,6 %. U ovoj skupini gospodarstava prosječno gospodarstvo koristi 2,28 ha.

Ovi podatci za Vukovarsko-srijemsku županiju donekle se razlikuju od podataka za Hrvatsku jer je poznato da ova županija, kao ravničarski kraj, zbog obilja poljoprivrednog zemljišta ima najveća poljoprivredna gospodarstva u odnosu na druge županije. Tako u Vukovarsko-srijemskoj županiji, u skupini do 10 ha korištenog zemljišta prosječno gospodarstvo obrađuje 3,2 ha što i nije velika razlika u odnosu na hrvatski prosjek s aspekta ekonomike poslovanja malih gospodarstava. Gospodarstava manjih od 10 ha ima 5.055, što čini udjel od 75 % u ukupnom broju gospodarstava.

Tablica 1. Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu, 31.12.2023.

Županija	Razredi (ha)								Ukupno
	bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Vukovarsko srijemska županija									
Površina (ha)		303	2498	13415	11515	27410	26530	48725	130396
Broj poljoprivrednika	531	951	1310	2263	821	857	382	183	6767
Hrvatska									
Površina (ha)		15251	94746	222187	122321	191171	170810	343541	1160027
Broj poljoprivrednika	122664	39616	51912	41591	8861	6144	2463	1369	164629

Izvor: Godišnje izvješće, 2024.

Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj pa tako i u Vukovarsko-srijemskoj županiji djeluje u pravnom obliku obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva (OPG). Kretanje ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava u Vukovarsko srijemske županije prema tipu pravnogdjelovanja prikazano je u Tablici 2.

Tablica 2. Broj poljoprivrednih gospodarstava Vukovarsko-srijemske županije prema pravnom obliku, 2016.-2023.

Godina	OPG	SOPG	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Ostalo	Ukupno
2016.	7111	/	256	116	37	13	7533
2017.	6870	/	256	121	35	13	7295
2018.	6988	/	267	124	33	12	7424
2019.	7005	52	284	135	34	13	7513
2020.	6673	375	292	147	33	13	7533
2021.	6287	804	306	158	32	13	7600
2022.	5906	992	313	164	32	13	7420
2023.	5734	1041	316	162	32	13	7298

Izvor: APPRRR, 2024.

U sljedećoj tablici prikazana je struktura korištenja poljoprivrednih površina prema katastarskim kulturama po gradovima i općinama Vukovarsko-srijemske županije. U ukupno 148.886 ha korištenog zemljišta, oranice imaju udio od 93,9 %, slijede pašnjaci s 2,9%, zatim voćnjaci s nešto manje od 1,7 % i livade s 1,4% a ostatak su livade (0,6 %), (Tablica 3). Iz ove strukture je vidljivo da i ona mala gospodarstva prakticiraju ratarenje koje po jedinici površine donosi manje dohotke u odnosu na povrtlarske, voćarske i vinogradarske proizvodnje. To ustvari znači da se mala gospodarstva moraju prusmjeravati u višedohodovne proizvodnje kako bi ostvarivala veći dio dohotka i egzistencije iz poljoprivrede, ali i u nove ili dopunske djelatnosti na svom gospodarstvu.

Tablica 3. Stanje površina po katastarskim kulturama po JLS u VSŽ, 2021.

br.	Naziv grada ili općine	UKUPNA POVRŠINA (ha)	PODJELA PO KULTURAMA					Ukupno poljop. zemljište ha
			oranice ha	voćnjaci ha	vinogradi ha	livade ha	pašnjaci ha	
1.	VUKOVAR	10.019	5.741	75	295	26	280	6.417
2.	VINKOVCI	9.421	4.610	108	20	49	35	4.822
3.	ŽUPANJA	5.005	2.366	34	0	20	113	2.533
4.	ILOK	12.893	6.059	156	1.207	79	490	7.900
5.	OTOK	13.615	6.048	49	0	15	176	6.288
6.	ANDRIJAŠEVCI	3.962	2.670	57	2	1	4	2.734
7.	BABINA GREDA	8.017	4.832	128	0	165	351	5.476
8.	BOROVO	2.813	1.769	22	28	0	197	2.016
9.	BOGDANOVCI	5.175	4.149	63	41	5	147	4.406
10.	BOŠNJACI	9.496	4.793	72	0	33	79	4.978
11.	CERNA	6.925	3.557	30	0	98	47	3.732
12.	DRENOVCI	20.002	9.180	78	0	36	240	9.534
13.	GRADIŠTE	5.761	3.618	91	1	53	47	3.810
14.	GUNJA	3.105	1.757	18	0	34	21	1.830
15.	IVANKOVO	10.343	6.715	593	13	52	114	7.487
16.	JARMINA	1.294	1.032	108	4	0	11	1.155
17.	MARKUŠICA	7.345	6.087	63	3	54	254	6.462
18.	LOVAS	4.252	3.159	44	168	0	131	3.502
19.	NEGOSLAVCI	2.121	1.845	15	10	0	19	1.889
20.	NIJEMCI	22.469	9.760	102	32	14	105	10.013
21.	NUŠTAR	4.335	3.408	87	17	27	37	3.576
22.	PRIVLAKA	5.241	2.928	13	0	3	34	2.978
23.	STARI JANKOVCI	9.516	6.010	29	24	26	106	6.195
24.	STARI MIKANOVCI	5.450	2.171	52	10	7	166	2.406
25.	ŠTITAR	4.012	1.841	46	0	74	177	2.138
26.	TOMPOJEVCI	7.216	5.190	35	50	0	77	4.820
27.	TORDINCI	5.016	3.855	14	14	0	108	3.991
28.	TOVARNIK	6.456	5.377	88	48	25	79	5.617
29.	TRPINJA	12.275	10.275	109	42	17	413	11.012
30.	VOĐINCI	2.127	2.127	70	6	1	41	1.518
31.	VRBANJA	19.098	19.098	43	0	16	68	7.561
	UKUPNO	244.775	139.789	2.493	2.036	931	4.169	148.886

Izvor: VSŽ, 2024a.

Brojni izvori opisuju usitnjena gospodarstva kao gospodarstva slabe ekonomske snage, koja se bave niskointenzivnom poljoprivredom i najčešće trebaju vanjsko financiranje za svoj razvoj. Njihov razvoj mora se razlikovati od razvoja krupnih poljoprivrednih gospodarstava

jer ne mogu zadovoljiti kriterij ekonomije obujma, ali se mogu osnaživati kroz model multifunkcionalne poljoprivrede kojom se ostvaruje niz drugih funkcija poljoprivrede kojima poljoprivreda doprinosi razvojnim ciljevima gospodarstva i društva.

Te druge funkcije poljoprivrede su u literaturi dobro opisane pod pojmom multifunkcionalne poljoprivrede. Multifunkcionalnost kao značajka poljoprivrede podliježe različitim tumačenjima, ovisno o državi i kontekstu. Multifunkcionalnost proizlazi iz pretpostavke da poljoprivreda osim proizvodnje hrane ima i druge šire društvene funkcije i aspekte, kao što su učinkovitije korištenje poljoprivrednih proizvodnih potencijala kroz razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima. Kao sinonim za multifunkcionalnu poljoprivredu u našoj literaturi, ali i u zakonskim uredbama susreće se pojava „dopunske djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima” i diversifikacija poljoprivrede”. Ova se dva pojma ne preklapaju u potpunosti s pojmom „multifunkcionalna poljoprivreda” iz razloga što u Republici Hrvatskoj još nisu zakonski definirani svi oblici nepoljoprivrednih aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu koji su poznati u europskim zemljama.

Multifunkcionalna poljoprivreda obuhvaća i proizvodnju različitih nekomercijalnih dobara, uz osnovnu proizvodnju hrane, gdje je u fokusu proizvodnja javnih društvenih i ekoloških dobara. Tako poljoprivreda stvara društvena javna dobra, poput ruralne vitalnosti, sigurnosti hrane, smanjenja siromaštva i socijalne uključenosti, dobrobiti životinja i ublažavanja učinaka klimatskih promjena. Takva poljoprivreda ima važnu ulogu u održivom razvoju ranjivih ruralnih zajednica, posebice onih pogođenih prirodnim i ratnim katastrofama i često se naziva društvena ili socijalna poljoprivreda (Tolić, 2019.).

Diversifikacija poljoprivrede se odnosi na iskorištavanje resursa poljoprivrednih gospodarstava za uspostavu novih nepoljoprivrednih djelatnosti vezanih za poljoprivredno gospodarstvo kao što su poslovi prerade poljoprivrednih proizvoda, agroturizmi kao i različite uslužne djelatnosti, odnosno usluge koje isporučuju poljoprivredna gospodarstva. Na taj način otvara se mogućnost stvaranja novih radnih mjesta u ruralnom području, veće zapošljavanje ruralnog stanovništva i bolji opstanak malih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno demografska stabilnost ruralnih područja (Zmaić i sur. 2011.).

Multifunkcionalna poljoprivreda i koncept integriranog ruralnog razvoja ključni su za budućnost hrane i poljoprivrede i osnova za daljnji razvoj Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije (ZPP).

3.3. Poduzetničko okruženje Vukovarsko-srijemske županije

Vukovarsko-srijemska županija ima dobro razvijenu poduzetničku infrastrukturu. Brojne jedinice lokalne samouprave u VSŽ imaju registrirane gospodarske zone koje su smještene u naseljima ili izvan njih. Područja gospodarske namijene izvan naselja prisutna su 24 jedinice lokalne samouprave, a prostiru se na ukupno 2781,32 ha. Od posebnog značenja za daljnji gospodarski razvoj županije su Županijska poduzetnička zona Vuka smještena u prostoru općine Bršadim i Nuštar i Gospodarska zona Krčevine na području Općine Babina Greda ukupne površine 186,43 ha (VSŽ, 2021.).

Vukovarsko-srijemska županija, osim poduzetničkih ili gospodarskih zona ima u punom radnom kapacitetu važne objekte poduzetničke infrastrukture kao što su Tehnološki park Vinkovci s poduzetničkim inkubatorom, Agro-klaster Vukovarsko-srijemske županije, Poduzetnički inkubator Vukovar i Poljoprivredno poduzetnički inkubator Drenovci. Oni u svojim objektima nude različite usluge za pomoć poduzetnicima po povoljnim cijenama.

Tvrtke stanari integriranjem znanja i tehnologije uz podrške menadžmenta tehnološkog parka ili poduzetničkog inkubatora razvijaju sposobnost stvaranja nove vrijednosti. Stanari koriste sljedeće oblike podrške: korištenje rezultata akademskih aktivnosti i istraživanja za poboljšanje vlastitih istraživanja i razvoja te poslovnih aktivnosti, povećanje financijskih prinosa, pristup kvalificiranim ljudskim potencijalima, stvaranje novih radnih mjesta te ulaganje u nova poduzeća s tehnologijom visokog i brzog potencijala ekonomskog rasta uz inkubaciju, obuku i umrežavanje. Tvrtke stanari kao prednosti i pogodnosti svoje smještenosti u tehnološkom parku smatraju sljedeće: blizina određenih sudionika, programi obuke i poslovno umrežavanje, povezanost tvrtki stanara unutar tehnološkog parka, povezanost s upravom tehnološkog parka te dodatni sadržaji kao što su pristup informacijama, te unaprjeđenje ponuda proizvoda kroz dizajniranje i upravljanje aplikacijama (Novak Brežni, 2020).

Tehnološki park Vinkovci d.o.o. s podružnicom Poduzetnički inkubator Vinkovci koji su u nadležnosti i vlasništvu Grada Vinkovaca, imaju snažan pokretački razvoj i utjecaj na poduzetnike i poljoprivrednike cijele županije.

Tehnološki park punog naziva „Tehnološki park Vinkovci d.o.o. za inkubaciju inovativnih tehnologijskih poduzeća“ djeluje od 2011. godine. Osnovan je s namjerom afirmacije poduzetničkog duha na području grada Vinkovaca, ali i cijele Vukovarsko-srijemske županije. Cilj je osiguranje prostora namijenjenih prije svega inkubiranju novih tvrtki -

inovativnih tehnoloških start-upova, zatim osiguranje unaprijeđenja rada postojećih tehnološki inovativnih tvrtki, poboljšanje transfera znanja s visokoškolskih organizacija i razvojnih gospodarskih centara, umrežavanje tvrtki i obrazovnih institucija, razvojnih agencija i inovativnih pojedinaca, te promjena percepcije prema inovativnosti kao temelja razvoja gospodarstva.

Tehnološki park Vinkovci ima svoju podružnicu - tvrtku Poduzetnički inkubator Vinkovci (slika 1) koji je izgrađen uz visokih 94 % sufinanciranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Vrijednost projekta je iznosila je 21.352.779,28 HRK. Izgradnjom zgrade inkubatora znatno je poboljšana dostupnost poduzetničke poslovne infrastrukture i poslovnih usluga malim i srednjim poduzetnicima čime se željelo olakšati njihov rast i razvoj te stvaranje mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta na području Grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije. Poduzetnički inkubator započeo je s radom u siječnju 2020. godine. Rad tehnološkog parka i poduzetničkog inkubatora usmjeren je na :

- povećanje broja tvrtki koje preživljavaju na tržištu,
- povećanje aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija u poslovnom sektoru,
- poticanje veće i učinkovitije suradnje između poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora u cilju povećanja konkurentnosti gospodarstva,
- razvoj poduzetničkih znanja i vještina,
- privlačenje domaćih i stranih investicija (Pšihistal, 2020.).

U okviru djelovanja Tehnološkog parka je u prosincu 2021. godine osnovan prvi Edukacijski centar svjetlovodnih tehnologija u Republici Hrvatskoj. Osnovan je s ciljem edukacije, uvježbavanja i certificiranja stručnjaka za radove na svjetlovodnim vodovima i mrežama. Centar se sastoji od 2 prostora unutarnjeg i vanjskog laboratorija koji su međusobno povezani 96-nitnim svjetlovodnim kabelom koji su ugrađeni u odgovarajuću zaštitnu infrastrukturu. Ovaj edukacijski centar ima za cilj stimulirati stvarne optičke mreže u malom opsegu, u zatvorenom i otvorenom prostoru, u simuliranimi realnim uvjetima.

Tehnološki park i Poduzetnički inkubator provode sljedeće programe:

- predinkubacijski program koji se sastoji od uvođenja novih usluga kojima se povećavaju prilike za razvoj poslovnih ideja potencijalnih poduzetnika,
- inkubiranje poduzetnika sastoji se od pružanja podrške poduzetnicima u razvoju proizvoda, usluga i projekata, komercijalizacije poduzetničkih ideja zasnovanih na znanju, istraživanjima i inovacijama.

Savjetovanje i mentoriranje poduzetnika davanjem podrške kod donošenja poslovnih odluka i rješavanja poslovnih problema te pružanje savjetodavne pomoći dodijeljivanjem mentora-stručnjaka na određenom razvojnom području.

Tehnološki park Vinkovci provodi Eu projekte. Jedan od projekata koji se provodio 2020-2021. bio je „Poduzetničko informiranje i umrežavanje“. Ovim projektom omogućen je lakši pristup informacijama o znanjima, vještinama i visokokvalitetnim uslugama poduzetnicima u svim stupnjevima razvoja, što doprinosi jačanju poduzetničkih potpornih institucija koje imaju odgovornu ulogu u stvaranju povoljnog okruženja za rast i razvoj poduzetništva u Vukovarsko srijemskoj županiji. Ovim se projektom nastojalo potaknuti mala i srednja poduzeća s područja Grada Vinkovaca i županije da bolje koriste usluge Poduzetničkog inkubatora koje su važan čimbenik za povećanje poduzetničke aktivnosti, poput informiranja o mjerama, savjetovanja, mentoriranja, potpore za pristup financijama, pristupa poduzetničkoj infrastrukturi i drugo (tp-vk.hr)

Slika 1. Poduzetnički inkubator Vinkovci

Izvor: inkubator-vinkovci.eu

Za poljoprivrednike cijele županije posebno značenje ima Agroklaster d.o.o. koji daje snažnu potporu malim poljoprivrednicima kroz umrežavanje proizvođača u granske klastere, izgradnju proizvodnih kapaciteta i osiguranje plasmana za njihove proizvode. Agroklaster je osnovan u prosincu 2017. godine odlukom Skupštine Vukovarsko-srijemske županije. Kao

osnivači se navodi Vukovarsko-srijemska županija, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, pet općina (Cerna, Vrbanja, Stari Jankovci, Lovas, Drenovci) i Poljoprivredna zadruga „Vinkovačka šparoga“. Cilj osnivanja usmjeren je na učinkovitije osnaživanje i poticanje cjelokupnog poljoprivredno-prehrambenog sektora Vukovarsko-srijemske županije, a posebno malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (www.agro-klaster.hr). Agroklaster je napuštenu zgradu u Soljanima prenamjenio u farmu za slobodni uzgoj nesilica gdje je zaposleno lokalno stanovništvo (slika 2).

Slika 2. Farma koka nesilica u Soljanima

Izvor: www.agroklub.com

Na području Grada Vukovara djeluje Poduzetnički inkubator Vukovar koji je smješten u BIC poslovno-inovacijskom centru Vukovar (slika 3). Poduzetnički inkubator je razvijen, opremljen i potpuno operativan. U njemu kao potpora poduzetnicima rade osposobljeni ljudski kapaciteti za upravljanje Poduzetničkim inkubatorom i start-up procesima koji mogu dalje raditi na poboljšanju vještina predstavnika malih i srednjih poduzeća i korisnika usluga Poduzetničkog inkubatora.

Poduzetnički inkubator Vukovar je kroz poticanje rasta malih i srednjih poduzeća doprinijeo razvoju Vukovarsko-srijemske županije. te su povećani kapaciteti poduzetničke potporne infrastrukture na regionalnoj razini. Stručni timovi inkubatora provode radionice i treninge za potencijalne stanare i druge korisnike. Posebnu brigu daje na popularizaciju i vidljivost svog djelovanja kako bi se potaknuli potencijalni poduzetnici na dodatne edukacije i usavršavanja neophodna za vođenje uspješne tvrtke (strukturnifondovi.hr).

Slika 3. Poduzetnički inkubator Vukovar

Izvor: strukturfondovi.hr

Poljoprivrednicima i prerađivačima poljoprivrednih proizvoda u Općini Drenovci, od 2016. godine potporu daje Poljoprivredno poduzetnički inkubator Drenovci. Inkubator nudi poduzetnicima najam proizvodnih kapaciteta za preradu voća i povrće i proizvodnju tijesta i kolača te različitu opremu po povoljnim cijenama te savjetodavne i edukacijske usluge (slika 4).

Slika 4. Poljoprivredno poduzetnički inkubator Drenovci

Izvor: ppinkubator-drenovci.hr/

Poljoprivredna gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije savjetodavnu potporu mogu dobiti na više mjesta u županiji. Kada su u pitanju europski i nacionalni projekti ili pitanja

vezana iz poduzetništva, pomoć mogu potražiti u poduzetničkim inkubatorima, razvojnim agencijama kod privatnih konzultanata i Lag-ova. Za stručnu pomoć vezanu uz poljoprivrednu proizvodnju na raspolaganju im je savjedodavna služba koja kao integrirani odjel Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ima urede u 7 mjesta VSŽ: Cerna, Drenovci, Ilok, Nijemci, Otok, Stari Mikanovci, Vinkovci, vukovar i Županja.

3.4. Programi financiranja razvoja poljoprivrede i poduzetništva

Poljoprivredna gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije za potrebe razvoja vlastitih gospodarstava imaju pomoć potpornih institucija koje im pomažu u ostvarivanju poticajnih sredstava iz hrvatskog programa razvoja poljoprivrede, a koji se naziva Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. Strateški plan predstavlja provedbeni okvir pomoću kojeg Hrvatska provodi Zajedničku poljoprivrednu politiku EU. U okviru paketa intervencija ove politike, poljoprivredna gospodarstva imaju priliku koristiti europska sredstva u vidu bespovratne pomoći kojima djelomično mogu pokriti trošak svojih investicija za razvoj poljoprivredne proizvodnje te različitih dopunskih aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu. Sredstva ZPP-a namijenjena poljoprivredi mogu koristiti i šumoposjednici.

Poljoprivredni proizvođači koji se bave različitim oblicima poljoprivredne proizvodnje mogu biti registrirani kao: obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrti, trgovačka društva, zadruge ili ostali oblici. Da bi se ostvarila prava na državne potpore i potpore definirane EU direktivama poljoprivredni proizvođači se moraju upisati u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Upisom u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava stječu pravo na nacionalna plaćanja kao i na plaćanja iz EU fondova.

Poljoprivredna gospodarstva imaju mogućnost koristiti i sredstva Vukovarsko-srijemske županije kao i sredstva gradova i općina koja se poljoprivrednicima stavljaju na raspolaganje putem javnih poziva.

3.4.1. Potpore poljoprivrednicima u okviru Zajedničke poljoprivredne politike EU

Glavni ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike EU nakon 2020. godine usmjerjeni su na poticanje pametnog i otpornog poljoprivrednog sektora, jačanje zaštite okoliša i klimatske

politike u ostvarivanju ciljeva Europske unije u području okoliša i klime, jačanje socioekonomske strukture ruralnih područja, ali i sigurnost hrane i zdravlje stanovništva. Nova europska poljoprivredna politika oslanja se na europski Zeleni plan na kojim Europska komisija želi do 2030. klimatskim, energetske, prometnim i poreznim politikama smanjiti neto emisije stakleničkih plinova za barem 55 % u usporedbi s razinama iz 1990. s ciljem osiguranja zdravlja ljudi sadašnjih i budućih generacija.

Kako bi se ostvarili ovi ambiciozni ciljevi, Europska unija je putem svojih fondova koji podržavaju provedbu ZPP-a osigurala novčana sredstva za niz ulaganja u modernizaciju i restrukturiranja u poljoprivredi, a posebno za primjenu inovacija i digitalizaciju poljoprivredne proizvodnje i prerade u cilju rasta proizvodnje i produktivnosti, a smanjenja štetnih emisija iz poljoprivrede.

U prošlom financijskom razdoblju od 2014.-2020. poljoprivrednicima je isplaćeno blizu 2,2 milijarde eura potpora u obliku izravnih plaćanja, za sljedeće namjene: osnovno plaćanje, zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanje za prvih 20 ha, plaćanje za mlade poljoprivrednike, proizvodno vezane potpore i plaćanje za male poljoprivrednike.

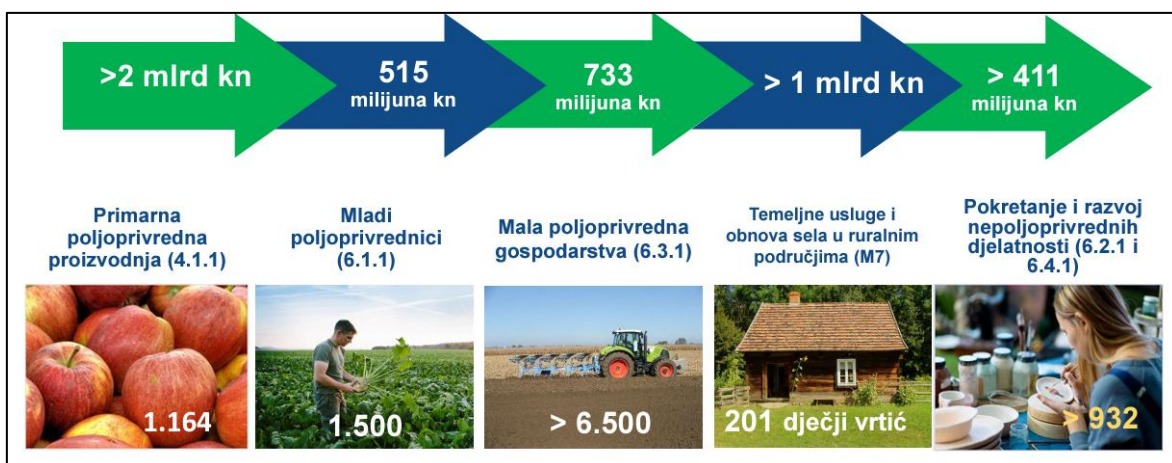
U okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske bilo je provedeno 126 natječaja za 20 mjera uključujući i Mjeru 21_COVID. Isplaćeno je ukupno 1.770.393.659,75 eura, odnosno 74% od ukupne alokacije, a najviše pojedinačno je otišlo na za ulaganja u fizičku imovinu, a najviše poljoprivrednu mehanizaciju u okviru Mjere 4 (Vučković, 2021). Pregled po mjerama prikazan je u Tablici 4.

Tablica 4. Alocirana i isplaćena sredstva Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.

MJERA	ALOKACIJA (EUR)	UGOVORENO (EUR)	ISPLAĆENO (EUR)
M1: Prenošenje znanja i informiranja	7.730.262,30	2.455.174,40	2.455.174,40
M2: Savjetodavne službe, službe za upravljanje	7.838.592,60	5.412.181,66	5.412.181,66
M3: Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	2.349.509,99	494.142,61	84.187,00
M4: Ulaganja u fizičku imovinu	685.007.575,15	664.180.874,44	411.372.393,27
M5: Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala	72.453.063,98	72.390.159,35	69.379.114,05
M6: Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	243.107.959,92	232.168.344,67	180.127.373,19
M7: Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	332.360.113,01	388.228.993,31	230.996.483,96
M8: Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje	88.517.218,48	62.895.990,34	18.931.929,93
M9: Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	4.052.233,57	3.180.321,90	960.235,12
M10: Poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene	67.926.099,46	61.544.805,29	59.567.132,89
M11: Ekološki uzgoj	185.389.355,00	174.487.207,08	174.487.207,08
M13: Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	317.575.000,00	306.243.226,95	306.243.226,95
M14: Dobrobit životinja	22.631.578,95	27.656.040,67	27.656.040,67
M16: Suradnja	2.936.122,81	2.216.427,82	29.495,19
M17: Upravljanje rizicima	43.673.373,51	56.097.703,38	56.088.261,76
M18: Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja	135.155.894,94	135.101.938,35	135.101.938,35
M19: LEADER (CLLD)	67.540.725,00	64.029.735,21	29.135.019,76
M20: Tehnička pomoć	48.898.644,00	44.913.211,70	44.724.204,77
M21: COVID	47.675.823,53	17.882.485,15	17.642.059,74
UKUPNO	2.382.819.146,20	2.321.578.964,29	1.770.393.659,75

Izvor: Vučković, 2021.

Ključni pokazatelji uspjeha provedenog Programa ruralnog razvoja prikazani su slikom 5. U modernizirano je i osnaženo 1.164 poljoprivrednih gospodarstava s više od 2 milijarde kuna, osnaženo je 1.500 gospodarstava mladih poljoprivrednika s 515 milijuna kuna, za više od 6.500 malih gospodarstava isplaćeno je 733 milijuna kuna, u okviru mjere za obnovu sela (M7) izgrađen je ili renoviran prostor za 201 vrtić, na više od 932 poljoprivredna gospodarstva pokrenute su nepoljoprivredne djelatnosti za što je isplaćeno više od 411 milijuna kn. Osim ovih potpora provodile su se i državne potpore, njih ukupno 20 za što je izdvojeno iz nacionalnih sredstava 253 milijuna eura (Vučković, 2021.).

Slika 5. Ključni pokazatelji uspjeha Programa ruralnog razvoja 2014.-2020.

Izvor: Vučković, 2021.

U novom financijskom razdoblju provodi se Strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. kroz tri programske sheme: izravna plaćanja i sektorske intervencije - vinski i pčelarski program (Tablica 5) i ruralni razvoj (Tablica 6).

Za izravna plaćanja i sektorske intervencije za provedbu Strateškog plan ZPP-a za Hrvatsku, Europska unija je osigurala 1.873.851.185 eura europskih sredstava. Za plaćanja ruralnog razvoja osigurano je 1.486.537.005 eura europskog novca.

Strateški plan provodi se kroz 36 intervencije koje su podijeljene u 8 grupa: 1) ENVCLIM(70) Obveze u području okoliša i klime te druge obveze upravljanja; 2) ANC(71) Prirodna i ostala ograničenja specifična za određeno područje; 3) ASD(72) Ograničenja specifična za određeno područje koja proizlaze iz određenih obveznih zahtjeva; 4) INVEST(73-74) Ulaganja, uključujući ulaganja u navodnjavanje; INSTAL(75) - Pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te osnivanje ruralnih poduzeća; 6) RISK(76) - Alati za upravljanje rizikom; 7) COOP(77) – Suradnja i 8) KNOW(78) - Razmjena znanja i širenje informacija (Strateški plan (2023)).

Tablica 5. Financijska konstrukcija izravnih plaćanja Strateškog plana

IZRAVNA PLAĆANJA	% alokacije	OKVIRNI IZNOS (EUR)
Osnovna potpora dohotku	47	880.710.057
Dodatna preraspodijeljena potpora	10	187.385.119
Dodatna potpora za mlade poljoprivrednike	2	37.477.024
Dobrovoljni programi za klimu i okoliš (eko-scheme)	25	468.462.796
Proizvodno vezana potpora	15	281.077.678
Zaokruženi iznos za male poljoprivrednike	1	18.738.512
SEKTORSKE INTERVENCIJE		
Vinska omotnica		52.050.000
Pčelarski program		9.566.450
Voće i povrće		

Izvor: Vučković, 2021.

Tablica 6. Financijska konstrukcija plaćanja za ruralni razvoj Strateškog plana

RURALNI RAZVOJ	% alokacije	OKVIRNI IZNOS (EUR)
Klima, okoliš i ostale obveze upravljanja (obavezna mjera) + specifična ograničenja zbog obveznih zahtjeva	34,05	506.165.850
Dobrobit životinja	4,03	60.000.000
Područja s prirodnim ograničenjima	20,20	300.000.000
Ulaganja	19,52	230.496.438
Mladi poljoprivrednici	7	104.057.590
Upravljanje rizicima	6,70	100.000.000
Suradnja	6	89.192.220
Razmjena znanja i iskustava; inovacije	2,5	37.163.425
Tehnička pomoć	4	59.461.480

Izvor: Vučković, 2021.

3.3.1. Program razvoja poljoprivrede Vukovarsko-srijemska županija

Vukovarsko srijemska županija ima u provedbi Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine. U godišnjem izvješću o provedbi Plana za 2021. godinu izneseni su podaci o financiranju načinu ostvarivanja Strateškog cilja 7: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva, Posebni cilj 7.1. Povećanje konkurentnosti, otpornosti i održivosti poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačkog sektora. Ovaj se cilj provodi pomoću sljedećih mjera:

Mjera 7.1.1. Poticanje ulaganja u visokovrijedne poljoprivredne i prehrambene proizvode,

Mjera 7.1.2. Poticanje udruživanja poljoprivrednih proizvođača,

Mjera 7.1.3. Poticanje niskougljične poljoprivrede,

Mjera 7.1.4. Unaprjeđenje promocije, distribucije i prodaje poljoprivrednih proizvoda,

Mjera 7.1.5. Razvoj poljoprivredne infrastrukture,

Mjera 7.1.6. Stvaranje uvjeta za samodostatnost poljoprivredne proizvodnje,

Mjera 7.1.7. Sanacija i izgradnja sustava navodnjavanja i melioracijske odvodnje (VSŽ, 2024b).

Veći dio aktivnosti bio je usmjeren na umrežavanje poljoprivrednih proizvođača jačanjem koordinacije među njima i poticanje udruživanja u proizvođačku organizaciju. Radilo se na daljnjem razvoju i unaprjeđenje suradnje poljoprivredno-prehrambenih proizvođača s partnerima u proizvodnji, preradi i distribuciji. Najveći udio ulaganja odnosio se na poljoprivrednu infrastrukturu (bilo kroz projektno-tehničku dokumentaciju, bilo kroz ulaganja u fizičku infrastrukturu), zatim na financiranje sustava navodnjavanja i odvodnje - izgrađeni su sustavi Lipova i Ervenica, a u pripremi za gradnju su sustavi Grabovoi Tovarnik, bez čega nema stabilnog razvoja poljoprivrede i povećanja njezine otpornosti na klimatske promjene. Ciljana vrijednost je 5.440 ha na kojima se treba uspostaviti navodnjavanje.

U ostvarivanju posebnog cilja 7.1. provode se dva strateška projekta Vukovarsko-srijemske županije. Izrađena je projektno-tehnička dokumentacija i ishođena građevinska dozvola za izgradnju regionalne klaonice u Otoku unutar Mjera 7.1.5. Razvoj poljoprivredne infrastrukture, a u pripremi je dokumentacija za projekt izgradnje Centra za preradu GMO

free soje unutar Mjera 7.1.6. - Stvaranje uvjeta za samodostatnost poljoprivredne proizvodnje.

U 2023. godini županija je objavila dva Javna poziva za unapređenje poljoprivrede i ruralnog područja Vukovarsko-srijemske županije, dodijeljeno je 11 potpora, u prvom pozivu pet, i šest u drugom.

U 2024. godini je nastavljena briga za razvoj poljoprivrede i ruralnog područja provedbom Programa potpora unapređenja poljoprivrede i ruralnog područja Vukovarsko-srijemske županije za 2023. – 2027. godinu, odnosno Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje od 2021.-2027.

Raspisivanjem javnih poziva za sredstva Programa potpora povećat će se konkurentnost poljoprivrednih djelatnosti kao i održivost poljoprivrednih gospodarstava, promicat će se organizacije prehrambenog lanca i upravljanja rizicima u poljoprivredi, promicat će se udruživanje proizvođača, obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava ovisnih o poljoprivredi, pridonijet će se smanjenju siromaštva te poticati gospodarskog razvoja u ruralnim područjima (vusz.hr).

Iz prvog dijela mjera koje se odnose na primarnu poljoprivrednu proizvodnju provode se 4 mjere s više podmjera. To su:

- MJERA 1. Promocija i uvođenje profitabilnijeg načina biljne proizvodnje,
- MJERA 2. Sufinanciranje analiza i popravaka poljoprivrednog zemljišta,
- MJERA 2. Sufinanciranje analiza i popravaka poljoprivrednog zemljišta i
- MJERA 4. Potpora za zaštitu usjeva/nasada.

Iz drugog dijela mjera provodi se 4 mjere raznolikog spektra:

- MJERA 1. Unapređenje prerade poljoprivrednih proizvoda,
- MJERA 2. Ulaganje u obnovljive izvore energije,
- MJERA 3. Edukacija, stručno osposobljavanje i udruživanja,
- MJERA 4. Razvoj proizvodnje i marketing proizvoda.

Iz posebne grupe B koja se odnosi na ekološku proizvodnju provode se 2 mjere:

- MJERA B1. Poticanje i diversifikacija ekološke proizvodnje,
- MJERA B2. Informiranje, edukacija i promidžba ekološke proizvodnje.

Sredstva za provedbu ovih mjera za 2024. godinu osigurana su u Proračunu Vukovarsko-srijemske županije u iznosu od 230.000 eura u prvom javnom pozivu i dodatnih 170.616,49 eura u drugom javnom pozivu (vusz.hr).

Osim programa za poljoprivredu, Vukovarsko srijemska županija provodi Program poticanja razvoja poduzetništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji od 2023.-2025. U okviru tog programa se provode sljedeći podprogrami:

1. Razvoj i unapređenje gospodarstva,
2. Konkurentno i novativno gospodarstvo,
3. Savjetovanje, informiranje i obrazovne aktivnosti,
4. Suradnja s poduzetničkim potpornim institucijama,
5. Organizacija i sudjelovanje na manifestacijama, sajmovima i konferencijama,
6. Kreditiranje poduzetnika,
7. Razvoj prerade drva i razvoj prerade drva s višim stupnjem finalizacije (Program, 2023).

4. ZAKLJUČAK

U ovom radu je istraženo i opisano stanje poljoprivrede i poljoprivrednih gospodarstava, poduzetničko okruženje u županiji i programi koji se provode u cilju unaprijeđenj poljoprivrede i poduzetništva u Vukovarsko-srijemska županija. Iz navedenih opisa je vidljivo da Vukovarsko-srijemska županija čini velike napore za ostvarivanje svojih razvojnih ciljeva, kaoko u poljoprivredi tako i u cijelom gospodarstvu uključujući socijalni i ekološki aspekt razvoja.

Vukovarsko srijemska županije raspolaže s izuzetno bogatim prirodnim resursima. Osim plodnih ravnica ima bogata nalazišta nafte i zemnog plina kao i kvalitetne gline, šljunka i pijeska za razvoj industrije građevinskog materijala. Izuzetno je bogata hrastovim šumama koje pokrivaju više od 28 % cjelokupnog prostora županije. Unatoč ovom bogatstvu, prema BDP-u iskazanom po stanovniku, ova se županija nalazi pri dnu ljestvice hrvatskih županija.

Glavni problem gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije je iznadprosječna zastupljenost poljoprivrede u strukturi gospodarstva. Poljoprivredna gospodarstva su mala i pretežito ratarska što ne može osigurati stabilnu egzistenciju iz poljoprivredne djelatnosti velikoj većini obiteljskih gospodarstava jer čak 75% u svojoj proizvodnji obrađuje manje od 10 ha zemlje.

Vukovarsko-srijemska županija u suradnji s jedinicama lokalne samouprave provodi različite programe razvoja poljoprivrede i poticanja aktivnosti poduzetnika u svim gospodarskim djelatnostima što se očituje u sve boljoj poduzetničkoj infrastrukturi, u rastu broja zaposlenih, razvoju poljoprivrede i prepoznatljivosti prhrambenih proizvoda diljem Hrvatske zahvaljujući radu Agro-klastera d.o.o koji je pod nadležnosti same županije.

5. POPIS LITERATURE

1. Novak Brežni, E. (2020): Specifičnosti i izazovi pri upravljanju tehnološkim parkovima. Završni specijalistički rad, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb, , <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:806820>, pristupljeno 16.08.2024.
2. Petrač, B. (2002): Agrarna ekonomika. Ekonomski fakultet Osijek - EFOS, Osijek, 265
3. Program (2023): Program poticanja razvoja poduzetništva u Vukovarsko-srijemskoj županiji od 2023.-2025. Vukovarsko-srijemska županija, Županijska skupština
4. Pšihistal, A. (2020): Poduzetnički inkubator Vinkovci: Reprezentativan novi dom za razvoj poduzetnika. <https://novosti.hr/poduzetnicki-inkubator-vinkovci-reprezentativan-novi-dom-za-razvoj-poduzetnika/>, pristupljeno 29.08.2024.)
5. Sudarić, T., Zmaić, K., Tolić, S. (2017): Uloga i utjecaj zadruga na gospodarstvo istočne Hrvatske. 6th International Scientific Symposium: Economy of eastern Croatia - Vision and Growth, Mašek Tonković, Anka (ur.). Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 559-568
6. Tehnološki park (2023): Godišnje izvješće za 2022. godinu – Tehnološki park Vinkovci d.o.o. <https://tp-vk.hr/wp-content/uploads/2023/07/GODISNJE-IZVJESCE-O-RADU-ZA-2022..pdf>, pristupljeno 11.09.2024
7. Tolić, S., Živić, T., Zmaić, K. (2019): Social agriculture as a provider of public goods. 54. hrvatski i 14. međunarodni simpozij agronoma: zbornik radova. Zagreb: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 168-172
8. VSŽ (2021): Izvješće o stanju u prostoru Vukovarsko-srijemske županije 2017. – 2020. https://zpuvsz.hr/wp-content/uploads/2022/izvjescje_stanje_u_prostoru_2017_2020.pdf, pristupljeno 20.08.2024.
9. VSŽ (2024a): Informacija o stanju gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije u 2021. godini. Vukovarsko-srijemska županija, Upravni odjel za gospodarstvo i održivi razvoj, Vukovar, 2022., str. 50, vuszh.hr/download/informacija-o-stanju-gospodarstva-vukovarsko-srijemske-zupanije-u-2021-godini-2/?wpdmdl=22712&refresh=66e0b20b1ea431726001675, pristupljeno 20.08.2024.
10. VSŽ (2024b): Izvješće o provedbi Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine - izvješće za 2023. godinu, <https://vuszh.hr/download/izvjescje-o-provedbi-pr-vsz-za-2023-godinu/?wpdmdl=41754&refresh=66e0b521e829a1726002465>, pristupljeno 06.09.2024.

11. Vučković, M. (2021): Nacionalni strateški plan ZPP-a. Ministarstvo poljoprivrede, prezentacija, 105 str. <https://ruralnirazvoj.hr/files/Nacionalni-Strateski-plan-ZPP-a.pdf>
12. Zmaić, K., Sudarić, T., Tolić, S. (2011): Održivost i diverzifikacija ruralne ekonomije. Zbornik radova 46. hrvatskog i 6. međunarodnog simpozija agronoma. Zagreb: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 341-345

Internetske stranice

13. <https://strukturnifondovi.hr/en/projekti/bic-poduzetnicki-inkubator-vukovar/>
14. <https://www.agroklub.com/agrogalerija/farma-koka-nesilica-u-soljanima-14928/>
15. <https://ppinkubator-drenovci.hr/otvoren-poljoprivredno-poduzetnicki-inkubator-drenovci/>
16. <https://www.inkubator-vinkovci.eu/mobile/>
17. <https://tp-vk.hr/poduzetnicko-informiranje-i-umrezavanje/>
18. <https://vusz.hr/drugi-javni-poziv-unapredenja-poljoprivrede-i-ruralnog-podrucja/>